

**Об'єктивна необхідність оптимізації величини і структури
оборотного капіталу суб'єктів господарювання**

На сучасному етапі важливою комплексною проблемою є обґрунтування технології формування оптимізованої структури оборотного капіталу суб'єктів господарювання в системі забезпечення їх ефективного розвитку та з урахуванням можливостей адаптації до змін зовнішнього середовища.

У вирішенні даної проблеми значний внесок зробили ряд вітчизняних і зарубіжних вчених, а саме: О.Б. Ватченко, С.М. Юрій, О.П. Пархоменко, Л.О.Кустріч, І.О. Бланк, А.М. Поддєрьогін, В.В. Ковальов, Б.І. Кравченко, Т.В.Синиця, І.В. Осьмірко, Т.В. П'ятак, Е.Р. Брікхейм, Дж. Вільямс, Дж. Ван Хорн та інші.

Оптимальні рівень та структура оборотного капіталу об'єктивно необхідні підприємству, оскільки забезпечують потенційні можливості зростання рівня прибутковості, ліквідності та фінансової стійкості суб'єктів підприємницької діяльності.

По суті це один із основних засобів досягнення місії, цілей та стратегічних намірів та ринкової вартості бізнес-структур. Особливо це є актуальним в умовах зниження темпів розвитку економіки, зростання заборгованості, інфляції, складного військово-політичного стану.

Враховуючи багатогранність і комплексність поставленої проблеми на перший план виходять завдання зміни економіко-фінансової політики по відношенню оборотного капіталу, визначення нових джерел його фінансування, підвищення рівня ефективності використання власного капіталу, збільшення оборотності та зниження капіталомісткості продукції, послуг.

Оптимізація оборотного капіталу зумовлює необхідність сучасного ефективного управління всіма процесами та його складовими, а саме: запасами

та системою постачання, всіма видами заборгованості, грошовими потоками; логістичними схемами, платіжною політикою, альтернативними джерелами фінансування, договірною політикою, впровадженням у практику обов'язкового нормування оборотних коштів, проведення моніторингу ефективності процесів формування та використання капіталу.

Для оптимізації структури оборотного капіталу важливим є проведення бенчмаркінгу для груп підприємств, які займаються порівняльними видами діяльності. У зв'язку з цим, більш достовірним є проведення порівняння за три-п'ять років за рядом ключових індикаторів, а саме: динаміка обсягів чистого доходу у співставленні з величиною оборотних активів, виробничих запасів, залишків готової продукції, дебіторської та кредиторської заборгованостей, прибутку, коефіцієнтів покриття.

Важливим є вдосконалення управління поточною дебіторською заборгованістю і має бути спрямовано на оптимізацію її обсягу та строків погашення, порівняння із величиною кредиторської заборгованістю, врахування коефіцієнта кредитоспроможності, термінів відстрочення платежів, системи знижок та зниження витрат щодо інкасації, ефективності зміни політики реалізації продукції (послуг) суб'єкта господарювання.

Слід відзначити, що ефективність формування і використання оборотного капіталу за різними складовими залежить в цілому від ресурсної складової компанії. Мова йде про матеріально-технічні, фінансові, інституційні, інформаційні, інтелектуальні (людські), структурні, організаційні.

Підвищення ефективності діяльності підприємства призводить до необхідності забезпечення оптимізації обсягу і структури оборотного капіталу.

Тому доцільним є формування ефективного ресурсного портфеля компанії на основі побудови «дерева ресурсів», що дозволяє реалізувати можливість підвищити рівень рентабельності активів, в тому числі й оборотних, а також знизити ресурсомісткість продукції та забезпечити максимальний прибуток при прийнятному рівні ліквідності й підприємницького ризику в ринкових умовах функціонування.

Слід відзначити, що політика менеджменту оборотним капіталом базується на обґрунтуванні достатнього обсягу та оптимальної структури поточних активів, а також величини і структури джерел їх фінансування. При цьому виникає безліч варіантів з виділенням основних моделей комплексного управління: агресивної, консервативної, помірної.

«Балансування» величиною чистого оборотного капіталу та ризиком втрати ліквідності дозволяє обрати ту, чи іншу модель стратегії фінансування.

Найбільш привабливими, з нашої точки зору, є (при врахуванні основних чинників впливу на базове балансове рівняння) «ідеальна модель» (довгострокові пасиви (ДП) → дорівнюють необоротним активам (НА)) та «помірна модель».

Таким чином, враховуючи специфіку діяльності та ексклюзивність поєднання ресурсів кожного підприємства доцільним є розробка власної стратегії управління оборотним капіталом як органічної складової загальної системи менеджменту компанії з урахуванням перспектив її розвитку. Забезпечення відповідності одержаного та прогнозованого обсягу чистого доходу, суми прибутку і створених активів, обсягу залученого капіталу, який інвестований у фінансово-господарську діяльність компанії, а також оцінювання оптимальності структури капіталу за критерієм ефективності його функціонування, мінімізації джерел формування з урахуванням рівня ризикованості.

Список використаних джерел:

1. Філатова Н.М. Особливості управління оборотними коштами підприємства в сучасних умовах господарювання / Н.М. Філатова // Регіональна науково-технічна конференція професорсько-викладацького складу, співробітників та студентів університету. – Вінниця. – 2012. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://conf.vntu.edu.ua/allvntu/2012/inmen/txt/filatova.pdf>.
2. Зянько В.В. Шляхи підвищення ефективності управління оборотними коштами підприємств / В.В. Зянько, Н.М. Філатова // Економічний простір. – 2012. – № 62. – С. 186-193.